

KRUS3204 INNSATTE OG DOMFELTE MED PSYKISKE LIDELSER

Emnekode og emnenavn	KRUS3204 Innsatte og domfelte med psykiske lidelser
Engelsk emnenavn	Prisoners and Convicted with Mental Illness
Studieprogrammet emnet inngår i	Bachelorstudium i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Valgfritt programemne
Studiepoeng	15
Semester	Vår 2023
Undervisningsspråk	Norsk

INNLEDNING

Mennesker som gjennomfører straff, befinner seg ofte i krevende og sårbare situasjoner. En stor andel innsatte og domfelte har store utfordringer med sin psykiske helse. Det å arbeide med disse innsatte og domfelte vil ofte være utfordrende for fengselsbetjenter og deres samarbeidspartnere, internt og eksternt.

Forsknings- og erfaringsbasert kompetanse skal gi faglig grunnlag for tiltak og intervensjoner. Dette emnet vil gi deg kompetanse om sentrale forhold vedrørende psykiske lidelser, aggresjon og vold, selvskading og isolasjonsproblematikk, og innfallsvinkler til å møte disse utfordringene. Du vil lære om hvordan du selv og dine kolleger kan ivareta egen helse og sikkerhet i dette arbeidet.

Emnet er bygget opp rundt tre nettbaserte samlinger. Under den første samlingen gjennomgås fenomenkunnskap som betraktes som vesentlig å kjenne til for arbeid med innsatte og domfelte. Dette vil være forskningsbasert kunnskap om utvalgte psykiske lidelser, institusjonssosiologi og juridiske rammer.

Den andre samlingen handler om aggresjon og vold, selvskading og isolasjonsproblematikk knyttet til psykiske lidelser. Fokus vil her være teoretisk innsikt og håndtering av disse problematikene. Kunnskap om forebygging, kommunikasjons- og samspillsfaktorer og menneskesyn/verdier vil stå sentralt.

I den tredje digitale samlingen skal deltakerne observere og diskutere utøvelse av praktiske relasjons- og kommunikasjonsferdigheter. Her vil forebygging og håndtering av krevende situasjoner stå sentralt.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskap

Studenten har

- bred kunnskap om utvalgte psykiske lidelser, aggresjon og vold, selvskading og isolasjonsproblematikk
- kunnskap om juridiske rammer og organisering av psykisk helsetjeneste for innsatte og domfelte
- kunnskap om relevante institusjonssosiologiske perspektiver
- kunnskap om risikofaktorer og forbyggende faktorer: statiske-, organisatoriske-, individuelle- og dynamiske faktorer knyttet til psykisk ustabile innsatte og domfelte
- bred kunnskap om stressmestring og selvregulering

- kjennskap til utvalgte forskningsbaserte metoder for fengselsbetjenters arbeid med psykisk ustabile innsatte og domfelte

Ferdigheter

Studenten kan

- anvende forsknings- og erfaringsbasert kunnskap om kommunikasjons- og relasjonsferdigheter for å forebygge aggresjon og vold, samt isolasjonsskader
- formidle kunnskap og refleksjon ved bruk av deeskalering
- identifisere innsatte og domfelte med behov for tettere oppfølging og/eller profesjonell helsehjelp
- dokumentere og kommunisere observasjoner til relevante samarbeidspartnere
- reflektere over faglig utøvelse, vurdere og justere egen oppgaveutførelse

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt i relevante profesjonsfaglige og profesjonsetiske problemstillinger innen fagfeltet på individ- og systemnivå
- kan møte innsatte og domfelte med psykiske lidelser på en profesjonell måte
- kan på en nyansert og reflektert måte formidle sentralt fagstoff, teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig og muntlig
- kan bidra til utvikling av god praksis for ivaretagelse av innsatte/domfelte med psykiske lidelser og kolleger

FORKUNNSKAPSKRAV

Opptak til påbygningsstudiet (Bachelorstudium i straffegjennomføring) eller enkeltemneopptak, jf. *Forskrift om studier, eksamen og opptak* kap. 3. Studentene må ha bestått minimum 120 stp. Det anbefales at studenten har tatt KRUS3000 og KRUS3100 eller tilsvarende.

OPPTAKSKRAV VED ENKELTEMNEOPPTAK

Søker må være ansatt i kriminalomsorgen, være student ved en internasjonal utdanningsinstitusjon som KRUS samarbeider med, eller tilhøre en av kriminalomsorgens samarbeidspartnere. Søker må ha bestått fengselsbetjentutdanning eller ha bestått minimum 120 studiepoeng ved annet universitet eller høyskole. Internasjonale utvekslingsstudenter og ansatte i kriminalomsorgen prioriteres. For mer informasjon, se nettsidene.

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Emnet er nettbasert. Det forventes at studentene arbeider minimum 375 timer med emnet. I dette ligger deltakelse i nettsamlinger på Teams i sanntid, obligatoriske arbeidsoppgaver som det skal arbeides med i mellomperiodene og selvstudier.

Det legges opp til at studentene i gruppe og individuelt arbeider med teori og case/ situasjon/ problematikk/ målgruppe hentet fra eget arbeidssted. Det skal arbeides med obligatorisk emneoppgave i mellomperiodene mellom samlingene. I en av samlingene vil det bli lagt vekt på bevisstgjøring av kommunikasjons- og samhandlingsferdigheter gjennom eksempelvis visning av simuleringer/scenarioer, og bruk av case.

Arbeidskrav

To obligatoriske innleveringer/arbeidskrav i forbindelse med en skriftlig, individuell emneoppgave tilknyttet selvalgt case/situasjon/problematikk/målgruppe:

- Utkast, minimum 1000 ord
- Ferdig emneoppgave, omfang 2500 - 3000 ord.

80 % obligatorisk deltagelse på samling.

Arbeidskravet må være godkjent før eksamen kan avlegges.

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell muntlig eksamen via videosamtale/Teams, 25-35 minutter.

En intern og en ekstern sensor benyttes.

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Se nærmere om beskrivelsene av karakternivåene i innledningen *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og *Lov om universiteter og høyskoler*.

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Ingen hjelpemidler er tillatt.

Rettigheter og plikter ved eksamen

Studentens rettigheter og plikter framgår av *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og er nærmere beskrevet i utfyllende retningslinjer.

Forskriften beskriver blant annet vilkår for ny/utsatt eksamen, klageadgang og hva som regnes som fusk ved eksamen. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp til eventuell ny/utsatt eksamen.

Informasjon om karakterer, klageadgang og prosess for behandling av begrunnelser og klager med frister kommuniseres og behandles i Studentweb.

Ny sensorkommisjon ved medhold i klage på formelle feil består av en intern og en ekstern sensor. Den nye kommisjonen får ikke innsikt i opprinnelig karakter og begrunnelse.

PENSUM

Pensum merket med * vil stå i digitalt kompendium

Almvik, R., Woods, P. & Rasmussen, K. (2000). The Brøset Violence Checklist: Sensitivity, specificity and interrater reliability. *Journal of Interpersonal Violence*, 15(12), 1284-1296.
<https://doi.org/10.1177%2F088626000015012003> *

Beaudry, G., Yu, R., Perry, A. E. & Fazel, S. (2021). Effectiveness of psychological interventions in prison to reduce recidivism: a systematic review and meta-analysis of randomised controlled trials. *Lancet Psychiatry* 8(9), s. 759-773. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(21\)00170-X](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(21)00170-X) *

Bjørkly, S. & Grøndahl, P. (2016). Psykose og vold: forskning med relevans for utredning av tilregnelighet. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 53(3), 212-219.
<https://psykologtidsskriftet.no/vitenskapeligartikkel/2016/02/psykose-og-vold-forskning-med-relevans-utredning-av-tilregnelighet> *

Evjen, R., Kielland, K. B. & Øiern, T. (2018). *Dobbelt opp: Om ruslidelser og psykiske lidelser* (4. utg.). Universitetsforlaget. (side 23-99 & 211-222).

Fluttert, F, Eidhammer, G. & Dale, K. Y. (2021). Early recognition method: 'opening doors' in risk management dialogue between mental health and prison services. I S. Hean, B. Johnsen, A. Kajamaa & L. Kloetzer (Red.), *Improving interagency collaboration, innovation and learning in criminal justice systems: supporting offender rehabilitation* (s. 267-295). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-03070661-6_11 *

Haaland, C. F. (2018). Sikkerhetspsykiatri. I F. Skårderud, S. Haugsgjerd & E. Stänicke (Red.), *Psykiatriboken: Sinn – kropp – samfunn* (2. utg., s. 535-540). Gyldendal. *

Haavik, M. & Toven, S. (2020). *Ivaretakelse av hjelperne: Er vi ikke betalt for å tåle dette?* Universitetsforlaget.

- Hagen, M. B. (2021). Tidlige alvorlige relasjonstraumer i lys av teorier om tilknytning. I M. B. Hagen (Red.), *Traumebevisst omsorg i psykisk helsearbeid: fra et tilknytningsteoretisk perspektiv* (2. utg., s. 67-83). Universitetsforlaget.
- Hagen, M. B. (2021). Traumebevisst miljøterapi. I M. B. Hagen (Red.), *Traumebevisst omsorg i psykisk helsearbeid: fra et tilknytningsteoretisk perspektiv* (2. utg., s. 29-50). Universitetsforlaget.
- Hagen, M. B. & Barbosa da Silva, A. (2021). Miljøterapeuters reaksjoner i møte med traumatiserte pasienter. I M. B. Hagen (Red.), *Traumebevisst omsorg i psykisk helsearbeid: fra et tilknytningsteoretisk perspektiv* (2. utg., s. 214-226). Universitetsforlaget.
- Hallett, N. & Dickens, G. L. (2017). De-escalation of aggressive behaviour in healthcare settings: Concept analysis. *International Journal of Nursing Studies*, 75, 10-20.
<https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2017.07.003> *
- Ikdahl, I. (2022) Helseautonomi innenfor murene? Om retten til helse for innsatte I norske fengsler. I H. S. Aasen & M. K. Bahus (Red.), *Menneskerettigheter I helse- og omsorgstjenesten* (s. 219-246). Universitetsforlaget. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/97451> *
- Johnstone, L. & Cooke, D. (2008). *PRISM: Promoting Risk Intervention by Situational Management: Strukturerede faglige retningslinjer for vurdering av situasjonsbetingede risikofaktorer knyttet til vold i institusjoner: Brukermanual*. SIFER.
- Lillevik, O. G. & Øien, L. (2014). *Miljøterapeutisk arbeid i møte med vold og aggresjon*. Gyldendal akademisk. [Studenter ved grunnutdanninga f.o.m. kull HK2018V og andre som har hatt denne i tidligere utdanning, har i stedet McPherson & Hansen]
- Linde, S. & Nordlund, I. (2006). *Innføring i profesjonelt miljøarbeid: Systematikk, kvalitet og dokumentasjon* (2. utg.). Universitetsforlaget. (Side 20-25) *
- Lossius, K. (2018). Rusmidler. I F. Skårderud, S. Haugsgjerd & E. Stånicke (Red.), *Psykatrieboken: Sinn – kropp – samfunn* (2. utg., s. 477-492). Gyldendal. *
- Magnussen, S. F. & Tingvold, L. (2022). *Kartlegging av helse- og omsorgsbehov blant innsatte i fengsel* (Rapportserie nr. 1/2022). Senter for omsorgsforskning.
<https://omsorgsforskning.brage.unit.no/omsorgsforskning-xmlui/handle/11250/2992945>
- McPherson, K. & Hansen, G. R. (2017) *Aggressiv adferd – redskaber til forebyggelse af vold*. Munksgaard. [OBS: Bare pensum for de som har hatt Lillevik & Øien (2014) i tidligere utdanning]
- Narud, K. & Grøndahl, P. (2018). Rettspsykiatri. I A. A. Dahl & T. F. Aarre (Red.), *Praktisk psykiatri* (2. utg., s. 541-571). Fagbokforlaget. *
- Rosenqvist, R. (2019). Ivaretagelse og oppfølging av innsatte med psykiske lidelser. I K. G. Westrheim & H. M. K. Eide (Red.), *Kunnskapsbasert straffegjennomføring i kriminalomsorgen i Norge* (s. 206-224). Fagbokforlaget.*
- Rua, M., Smith, P. S., Horn, T. & Nilsen, J. F. (2019). Isolasjon i skandinaviske fengsler – en oversikt. I M. Rua & P. S. Smith, *Isolasjon: Et fengsel i fengselet* (s. 41-80). Cappelen Damm. *
- Sivilombudsmannen. (2019). *Særskilt melding til Stortinget om isolasjon og mangel på menneskelig kontakt i norske fengsler* (Dokument 4:3 (2018/19)).
<https://www.sivilombudsmannen.no/publikasjoner/saerskiltemeldinger/>
- Sivilombudsmannen. (2020). *Bruk av sikkerhetsseng i norske fengsler* (Temarapport 2020).
<https://www.sivilombudet.no/wp-content/uploads/2020/05/Temarapport-NORSK-sikkerhetsseng-ifengsler.pdf>
- Skårderud, F., Haugsgjerd, S. & Stånicke, E. (2018). Å forholde seg til andre. I F. Skårderud, S. Haugsgjerd & E. Stånicke (Red.), *Psykatrieboken: Sinn – kropp – samfunn* (2. utg., s. 89-96). Gyldendal.*
- Sommerfeldt, B. & Skårderud, F. (2009). Hva er selvskading? *Tidsskrift for Den norske legeforening*, 129(8), 754-758. <https://doi.org/10.4045/tidsskr.08.0454> *
- Stensrud, B. (2022). «Når noen ikke vil» - perspektiver på tvang. I L. Lien & T. W. Lie (Red.), *Sammensatte problemer, sammenvevde tiltak: Integreert behandling av rus og psykiske lidelser* (s. 171-195). Fagbokforlaget *

- Stänicke, L. I. (2018). Selvskade – når noen utsetter seg selv for det vonde. I F. Skårderud, S. Haugsgjerd & E. Stänicke (Red.), *Psykiatiboken: Sinn – kropp – samfunn* (2. utg., s. 416-431). Gyldendal. *
- Teigland, M. (2021). *Psykiske lidelser i fengsel: helsefremmende og kriminalitetsforebyggende arbeid med innsatte*. Fagbokforlaget.
- Urnes, Ø. (2009). Selvskading og personlighetsforstyrrelser. *Tidsskrift for Den norske legeforening*, 129(9), 872876. <https://doi.org/10.4045/tidsskr.08.0140> *
- Weltens, I., Bak, M., Verhagen, S., Vandenberk, E. Domen, P., Amelsvoort, T. V. & Drukker, M. (2021). Aggression on the psychiatric ward: Prevalence and risk factors. A systematic review of the literature. *PLOS ONE* 16(10). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0258346> *